

Respons

Algerie: Islamisme på 1990-tallet

- Kort om FIS (organisering, oppslutning og virksomhet) i Algerie på 1990-tallet
- Finansieringen av de ulike væpnede gruppene, herunder GIA, i Algerie på 1990-tallet
- Overganger og rekruttering fra FIS til GIA
- GIAs profil
- Fra GIA til GSPC og AQIM
- Det politiske klimaet mellom Marokko og Algerie på tidlig 1990-tall

Innledning

Borgerkrigen i Algerie startet i 1992 etter at det islamistiske partiet Den islamske redningsfronten (Front Islamique du Salut, FIS) vant valget i 1990, og så ut til å vinne valget også i 1991. Etter at hæren grep inn, annullerte valget og forbød FIS i 1992, eskalerte volden mellom ulike væpnede, islamistiske grupper og myndighetene. Man regner med at mellom 100 – 200 000 mennesker ble drept i det som omtales som «det svarte tiår» i Algerie, før de algeriske myndighetene innførte en forsoningspolitikk fra 1999, og krigen tok slutt.

Denne responsen tar for seg noen aspekter ved partiet FIS og de væpnede, islamistiske gruppene som deltok i borgerkrigen. Responsen reflekterer problemstillinger som utlendingsforvaltningen har meldt inn til Landinfo, og er på ingen måte uttømmende. For mer detaljert informasjon om den algeriske borgerkrigen og algerisk islamisme på 1990-tallet, vises det til referanselista bakerst i responsen.

Kort om FIS (organisering, oppslutning og virksomhet) i Algerie på 1990-tallet

Den islamske redningsfronten (Front Islamique du Salut, FIS) ble grunnlagt i 1989. Ved siden av å være et politisk parti, var FIS en folkelig, religiøs-politisk massebevegelse, som på kort tid ble den viktigste politiske kraften i Algerie ved siden av partiet Den nasjonale frigjøringsfronten (Front de libération nationale, FLN), som hadde styrt landet siden uavhengigheten fra Frankrike i 1962. FIS var et islamistisk parti med mål om å innføre en

islamistisk stat i Algerie, men ville bruke politiske virkemidler til å oppnå sitt mål, blant annet gjennom deltagelse i valg.

Partiet ble den store valgvingeren i lokalvalget i 1990, med over halvparten av stemmene. Da FIS så ut til å vinne også første runde av parlamentsvalget i desember 1991, ble annen valgomgang avblåst, og offiserer tok makten ved et kupp, i frykt for at landet skulle bli et «islamistisk diktatur». President Bendjedid ble tvunget til å gå av, nasjonalforsamlingen ble oppløst og et nasjonalråd overtok styringen av landet. FIS ble forbudt, og titusenvis av FIS-medlemmer, både vanlige medlemmer og ledere, ble fengslet og mange sendt til interneringsleirer i Sahara. Mange valgte å flykte utenlands, og mange gikk under jorden.

Etter kuppet i 1992 ble det politiske partiet FIS ulovlig, og dermed ute av stand til å drive normal politisk aktivitet. Mens FIS' ledere satt fengslet eller gikk under jorden, valgte de aller fleste (moderate) medlemmer og sympatisører å forlate politisk virksomhet. Mange hadde stemt på FIS i protest mot FLNs hegemoniske styre, og var ikke tilhengere av en islamsk stat i Algerie. De FIS-medlemmene som fortsatt var i frihet i Algerie etter 1992, drev begrenset politisk aktivitet. FIS-aktivister ble overvåket av den algeriske sikkerhetstjenesten, og hadde derfor ingen mulighet til å drive politisk aktivitet i noe særlig omfang. Mesteparten av FIS' politiske aktivitet etter 1992 foregikk derfor fra utlandet, gjennom FIS' utøvende instans i utlandet (Instance Exécutive du FIS à l'Étranger, IEFÉ), og særlig Fraternité Algérienne de France (FAF), FIS' representant i Frankrike.

Da FIS ble forbudt i 1992, valgte et mindretall av FIS' medlemmer og sympatisører å verve seg til væpnet kamp mot myndighetene. Noen sluttet seg til eksisterende grupper, som MIA (Mouvement Islamique Armée, etablert allerede i 1982), MEI (Mouvement pour un Etat Islamique, etablert i 1991) og etterhvert GIA (Groupe Islamique Armé, etablert i 1992). I 1994 etablerte FIS sin egen geriljagruppe, Den islamske redningshæren (Armée Islamique du Salut, AIS), gjennom en koalisjon mellom MIA og MEI. AIS var FIS' væpnede ving, og sverget lojalitet til FIS' politiske ledelse.

AIS drev væpnet kamp mot myndighetene, men distanserte seg samtidig fra andre væpnede grupper, særlig GIA, som de anså som altfor brutale (se punktet *GIA's profil* under). Mens GIA fremsto som kompromissløs og brutal, fremsto AIS som mer moderat og forhandlingsvillig. Parallelt med AIS' væpnede kamp mot hæren (Armée Nationale Populaire, ANP) og sikkerhetsstyrkene, drev de fengslede lederne i FIS forhandlinger med myndighetene.

Etter å ha kjempet mot algeriske sikkerhetsstyrker fra de ble etablert i 1994 og frem til de inngikk ensidig våpenhvile med myndighetene i 1997, ble AIS omfattet av myndighetenes amnesti til islamistene i 1999-2000, og det store flertallet av AIS-krigere la ned våpnene. Gruppen oppløste seg selv i 2000.

Finansieringen av de ulike væpnede gruppene, herunder GIA, i Algerie på 1990-tallet

FIS var et lovlig parti, og alt tyder på at partiet finansierte sin virksomhet på lovlig vis, særlig gjennom økonomiske bidrag fra lokale forretningsfolk og andre sympatisører, samt fem prosent av inntekten til partimedlemmene (Hafez 2003; Martinez 1998). Etter at partiet ble forbudt, bedrev ikke partiet ordinær partipolitikk overhodet, og man må derfor se på hvordan FIS' væpnede ving, AIS, finansierte sine aktiviteter.

Martinez (1998) viser til at de urbane, væpnede gruppene i begynnelsen var populære i mange områder, blant annet fordi de ga beskyttelse og sikkerhet til innbyggerne som myndighetene tidligere ikke hadde kunnet, eller ville, gi. Forretningsmenn og vanlige innbyggere ga pengegaver til de ulike gruppene, som hadde betydelig støtte i deler av den algeriske befolkningen. Fra midten av 1990-tallet, etter GIA begynte å begå drap på sivile, ble støtten fra befolkningen stadig mindre, og pengeinnsamlingen fikk i stadig større grad karakter av å være regelrett utpressing, ved at de som ikke ønsket å gi ble truet med represalier. Etter hvert utviklet pengeinnkrevingen seg til en ren mafiavirksomhet; de forretningsfolkene som fortsatt var igjen i byene (de som kunne, dro hjem til opprinnelsesstedet på denne tiden, for å søke beskyttelse blant «sine egne»), ble tvunget til å betale stadig mer for «beskyttelse» fra de væpnede gruppene. De væpnede gruppene sto også bak annen type utpressing av befolkningen, for eksempel gjennom falske veisperringer, hvor de krevde penger for å la folk passere.

De væpnede gruppene drev også ulik form for uregulert forretningsvirksomhet i områdene de kontrollerte (de såkalte frie sonene, det vil si såkalte islamist-ghettoer, som myndighetene trakk seg ut fra med vilje for bedre å kunne kontrollere islamistene i avgrensede områder), for eksempel innenfor transportvirksomhet, detaljhandel, bygg og anlegg og så videre.

De væpnede gruppene sto også bak alvorlig kriminalitet for å finansiere sin virksomhet. Martinez (1998) opplyser at bankran var en av de viktigste inntektskildene til de væpnede gruppene frem til 1994, da myndighetene åpnet opp for privat vakthold med vektere. De væpnede gruppene sto også bak annen type bandittkriminalitet, blant annet en rekke drap, først og fremst på lokale myndighetspersoner.

Utover på 1990-tallet begynte krigen å sette sine økonomiske spor, og befolkningen i de «frie sonene» ble stadig fattigere og de som kunne forlot områdene på grunn av den prekære sikkerhetssituasjonen. Martinez (1998) viser til at fra dette tidspunktet finansierte enkelte væpnede grupper sin virksomhet hovedsakelig gjennom smugling, ettersom det var stadig mindre å hente fra gaver og «avgifter» fra befolkningen i områdene hvor islamistene tradisjonelt hadde stått sterkt. Fra 1994 ble de væpnede gruppene også i stadig større grad implisert i narkotikasmugling. Ifølge Martinez kjøpte islamistgrupper med tilgang til valuta marihuana i Marokko, leverte den til mellommenn i Frankrike i bytte mot stjålne biler, som så ble eksportert til ulike markeder. Smugleroperasjonene ble gjennomført under beskyttelse av narkobaroner i Marokko og algeriske militære, i samarbeid med kriminelle nordafrikanske miljøer i Europa, særlig Frankrike og Italia.

Det er godt dokumentert at de væpnede gruppene var involvert i smugling av våpen, eksplosiver og annet militært materiell fra Europa for bruk til væpnet kamp i Algerie. I en artikkel i den franske avisa *Libération* fra 1995 (Nidam 1995) fremgår det at våpnene ble kjøpt i Øst-Europa, før de ble smuglet gjennom Tyskland, Sveits og Frankrike, og derfra enten til Algerie med båt fra Marseille, eller via Spania og Marokko til Algerie. Saken i *Libération* omhandler GIA spesifikt, men Martinez (1998) viser til at AIS smuglet våpen i om mulig enda større omfang enn GIA, på grunn av sitt store nettverk i diasporaen i Europa, som hadde tilgang til utenlandsk valuta.

Martinez viser til at profitt fra smugling gjerne ble hvitvasket gjennom «legitim» forretningsvirksomhet i Algerie, og at det derfor var vanskelig å skille ordinær forretningsdrift fra forretningsdrift hvor inntekten ble kanalisert inn i driften av væpnede grupper.

I sin beskrivelse av krigsøkonomien og den ulovlige aktiviteten til de væpnede gruppene, omtaler Martinez de væpnede, urbane gruppene under ett, og skiller ikke mellom MIA, AIS, GIA og andre. Martinez viser til at de ulike væpnede gruppene gjerne var autonome, under ledelse av en *emir*, som igjen var, eller ikke var, tilknyttet en islamistisk gruppe med en sentral ledelse. Ifølge Martinez var det ofte umulig å skille mellom de ulike væpnede gruppene, og hvilken, om noen, overordnet tilhørighet den enkelte gruppe hadde. Det er følgelig vanskelig å konkludere med hvilke væpnede grupper som sto bak hvilken kriminell aktivitet på denne tiden.

Overganger og rekruttering fra FIS til GIA

FIS var en massebevegelse som samlet de fleste islamistiske miljøene i Algerie, med unntak av Muslimbrødrene og enkelte radikale grupper, herunder MIA (Mouvement Islamique Armé). FIS var et lovlig, registrert parti som deltok i det politiske spillet, men var like mye en massebevegelse med stor mobiliseringskraft. De fleste algeriske islamister, også de som valgte væpnet kamp etter 1992, var på en eller annen måte knyttet til FIS i årene partiet var lovlig (1989-1992). Tilknytningen til FIS kunne ta ulike former; noen var formelt knyttet til partiet gjennom verv, andre var mer løselig tilknyttet partiet, for eksempel gjennom deltagelse i demonstrasjoner, streiker og andre markeringer. Hafez (2003) argumenterer med at det var nettopp den inkluderende linjen til FIS som ga partiet stor oppslutning i mange ulike islamistiske miljøer, og blant «vanlige» velgere, i motsetning til andre islamistiske partier som ble etablert i denne perioden:

[T]he inclusive nature of the FIS facilitated its rapid expansion in the movement because the membership criteria made room for less committed activists. It divided its members into sympathizers, supporters, and activists. Only active members had to devote their time and energy to the activities of the organization and contribute 5 percent of their monthly income to the organization. Finally, only activists had to obey the commands of the leadership (Hafez 2003, s. 45).

FIS' inkluderende linje understrekes også av Mellah (2004). Hun viser til at FIS besto av ulike fraksjoner, hvorav de viktigste var den såkalte jaz'ara-fraksjonen (fra *Al-Jaza'ir*, navnet på Algerie på arabisk), regnet som forholdsvis moderat, og salafiene. Selv om disse gruppene hadde den samme målsetningen (innføringen av en islamsk stat), var de uenige med hensyn til strategi, hvorav det viktigste punktet var spørsmålet om deltagelse i valg. I tillegg til de to hoved-fraksjonene knyttet en rekke mindre grupper seg til FIS av mer opportunistiske enn religiøse eller ideologiske årsaker; unge menn uten noen særskilt religiøs overbevisning, men som var mot regimet, kriminelle grupper som trengte en religiøs ferniss av legitimitet til egen virksomhet og så videre. En annen viktig gruppe var «afghanerne», returnerte algeriske fremmedkrigere som hadde kjempet i Afghanistan mot Sovjetunionen. «Afghanerne» organiserte seg i egne, uformelle nettverk, men hadde kontaktpunkter opp mot FIS.

I tillegg til disse ulike gruppene regner man med at bevegelsen var sterkt infiltrert av sikkerhetstjenesten, og at en ikke ubetydelig andel aktivister og ledere i realiteten svarte til algeriske myndigheter. Roudjia (som sitert i Hafez 2003, s. 46) poengterer at: "The FIS must be considered, in light of experience, as a melting-pot for very diverse factions which have little more in common than Islam and the desire to put an end to a political situation in Algeria".

Tatt i betraktning at FIS var en massebevegelse som besto av flere ulike islamistiske tendenser og som ga rom for ulik grad av tilknytning, må man anta at mange (for ikke å si de aller fleste) som gikk til væpnet kamp fra 1992, var tilknyttet FIS på en eller annen måte før 1992, enten som sympatisør, medlem eller ledere av partiet. Man vet også at en del ledere i FIS gikk over til GIA da gruppen ble etablert i 1994. Et eksempel på dette er nasjonal emir i GIA fra 1994 (og mulig infiltratør fra etterretningstjenesten), Djamel Zitouni, som var aktiv i FIS i hjembyen Birkhadem frem til partiet ble forbudt 1992. Andre kjente eksempler er Hassan Hattab, som senere grunnla Salafistgruppen for preken og kamp (Groupe Salafiste pour la Prédication et le Combat, GSPC), og FIS-lederne Mohamed Said og Abderrazak Redjan, som også gikk over til GIA i 1994.

Dette er kjente eksempler på overgang fra FIS' ledersjikt til GIA. Omfanget av overgang mellom de to gruppene for ordinære sympatisører og medlemmer er, så langt Landinfo kjenner til, ikke kjent. Overgangen fra FIS til ulike væpnede grupper fra og med 1992, skjedde ifølge Mellah (2004) som følge av individuelle valg, og ikke som følge av føringer eller påbud fra den øverste ledelsen i FIS, som aldri uttalte seg spesifikt om hvorvidt de støttet en væpnet kamp, hvem som i tilfelle skulle føre den, og på hvilken måte. Hafez (2003, s. 47) beskriver overgangen slik:

The political exclusion and indiscriminate repression of the FIS resulted in the migration of many FIS activists toward radical organizations that rejected democracy, the electoral process, and the Algerian ruling regime altogether. Hitherto small and marginal groups began to win over hundreds of FIS supporters in the months following the military coup. By the end of 1992, many of the FIS' activists united around one of three militant organizations; [MEI, MIA] and a conglomeration of armed groups in Takfir wal-Hijra and Amr bil-Ma'rouf and from the informal network of Algerian "Afghans".[...] The GIA attracted a number of former FIS activists and leaders.

Dalacoura (2011, s. 111) understreker også at den algeriske statens bekjempelse av FIS bidro til at flere tidligere FIS-medlemmer sluttet seg til GIA:

It is clear that repression and political exclusion were important contributory factors in the enlargement of the GIA. As we saw, former members of the FIS, alienated by the repression of the state, joined the GIA and contributed to its expansion. However - and this is key to my argument - they had not formed its initial kernel. The repression and political exclusion of the FIS played a more direct role in the emergence of AIS, which - in contrast to the GIA - did not employ terrorist tactics. The policies of the Algerian state and army contributed to the decision by some FIS supporters to take up arms. Some of these radicalized ex-FIS supporters enlarged the ranks of the GIA, although the exact numbers are impossible to pin down.

Men langt fra alle som ble rekruttert til GIA var overbeviste islamister før de sluttet seg til væpnet kamp; ifølge Martinez (1998) var hoveddelen av krigerne i GIA unge gutter uten noen spesiell religiøs eller ideologisk overbevisning. Mange av dem tilhørte (små)kriminelle miljøer, og brukte tilknytningen til en væpnet gruppe som et middel til å oppnå makt, innflytelse og økonomiske fordeler lokalt. Også emirene hadde sammensatt bakgrunn. Mange av lederne var «afghanere» som hadde drevet geriljakrigføring i Afghanistan og islamister med bakgrunn i radikale *Takfir wal-Hijra*. Sistnevnte gruppe distanserte seg fra FIS på grunn av partiets beslutning om å delta i valg, som radikale islamister anså som u-islamisk. Men GIA

rekrutterte også ledere fra de mer radikale fraksjonene i FIS, og særlig i fraksjoner som var i opposisjon til FIS' valgstrategi.

Det at grunnleggerne og de historiske lederne av FIS, Madani og Belhadj, ble innvalgt i ledelsen (*majlis al-shura*) i både GIA og MIA, har gjerne blitt tatt til inntekt for argumentet om koblinger mellom FIS og GIA. Man antar imidlertid at de to aldri ga sin tillatelse til dette, men at gruppene utnevnte dem uten deres samtykke for å gi seg selv den nødvendige legitimitet de trengte for å uttale seg på vegne av den islamistiske bevegelsen som sådan. Utnevnelsene av Madani og Belhadj til ledelsen i henholdsvis GIA og MIA kan uansett ikke tolkes som at de to eksplisitt støttet disse gruppene, rett og slett fordi Madani og Belhadj aldri uttalte seg på en tydelig måte om spørsmålet om væpnet kamp, hvem som i tilfelle skulle føre den, og hvordan den skulle føres, noe som for øvrig skapte atskillig forvirring og organisatoriske utfordringer innad i FIS da partiet ble forbudt i 1992 (Mellah 2004).

GIA's profil

GIA skilte seg fra andre væpnede grupper, særlig AIS, både med hensyn til målsetning og strategi (Hafez 2000). Mens AIS anså vold som et av flere midler til å gjenoppta valgprosessen som hadde blitt stanset av kuppet i 1991, gikk GIA til total krig mot myndighetene og etterhvert sivilbefolkningen. GIA anså alle algeriere som ikke aktivt deltok i kampen mot myndighetene som legitime mål, noe som resulterte i en voldsspiral med terroraksjoner og massakre av hele landsbyer. GIA sto bak de mest omfattende angrepene under borgerkrigen, både i omfang og i brutalitet:

The GIA has distinguished itself since 1993 by its extreme cruelty and savagery and repeated rejection of a negotiated settlement. Unlike the other armed movements, it has attacked civilians indiscriminately, abducting and killing foreigners, planting bombs in public places, slaughtering travelers at false road blocks and committing numerous massacres in villages and townships (ICG 2004, s. 11).

I motsetning til AIS, som hadde en utelukkende nasjonal agenda, utpekte GIA Frankrike, jøder og apostater til sine hovedfiender. Gruppen drev en utpreget hatretorikk, og kombinasjonen av voldelig retorikk og spektakulære voldshandlinger ga gruppen en større medieprofil enn andre væpnede grupper i landet.

I tillegg til terrorhandlinger og massakre, rettet mot sikkerhetsstyrker, men også mot sivile, satte GIA i gang en «re-islamisering» av områdene de kontrollerte, og fremsto som et moralpoliti overfor befolkningen:

In the districts it controlled, it imposed a "re-Islamisation" of society and punished with death civilians who defied its injunctions such as women who refused to wear the hijab, hair-dressers who ignored orders to close their shops and newsagents who continued to sell national newspapers. This was taken further by Zitouni, who [...] argued that the whole of Algerian society "had left Islam" and should be considered apostate (ICG 2004, s. 13).

Ifølge Ramstad (2004) besto GIA av autonome enheter under kommando av lokale kommandanter (*emirer*), uten et egentlig sentralt lederskap. Siden GIA var en slags franchise som enhver væpnet gruppe kunne hevde å tilhøre, ble det mot midten av 1990-tallet stadig vanskeligere å skille regelrette bandittgrupper fra islamistgrupper. Tåkete organisasjonsstruktur, uklare kommandolinjer, skiftende lojalitetsbånd og det man antar var

utbredt infiltrasjon fra algeriske sikkerhetsstyrker, gjør det ifølge Ramstad (2004) vanskelig å vite hva som egentlig skjulte seg under banneret «GIA».

GIA hadde også celler i Europa, særlig i Frankrike. De antas blant annet å stå bak kapringen av et Air France-fly i 1994, og en rekke angrep, blant annet på metrostasjoner i Paris, i 1995-96, som følge av Frankrikes økonomiske og militære støtte til algeriske myndigheter i deres kamp mot de væpnede islamistgruppene.

Fra GIA til GSPC og AQIM

Fra midten av 1990-tallet mistet GIA troverdighet i befolkningen generelt, men også blant islamister som følge av at gruppen gikk i en stadig mer destruktiv retning. Som en følge av dette, ble GSPC dannet i 1998 av tidligere GIA-kommandant Hassan Hattab, som følge av intern splid i GIAs ledelse, særlig med hensyn til spørsmålet om legitimiteten ved drap på sivile muslimer. Mens det store antallet islamister la ned våpnene i forbindelse med president Bouteflikas forsoningspolitikk og amnesti for islamister i 1999, fortsatte GSPC væpnet kamp mot algeriske myndigheter. I begynnelsen var angrepene først og fremst rettet mot militære mål i den østlige delen av Algerie, men gruppen ble for alvor kjent utenfor Algeries grenser da de bortførte 32 europeiske turister i 2003. Løsepenger og annen ulovlig virksomhet, hovedsakelig ulike typer smugling i Sahel-området, har hele tiden utgjort hoveddelen av gruppens økonomiske inntektsgrunnlag (ICG 2004).

GSPC var en forholdsvis liten gruppe bestående av noen hundre krigere. I motsetning til tidligere algeriske islamistgrupper, begrenset ikke GSPC sine aksjoner til Algerie, men gjennomførte også angrep i andre land i regionen, herunder Mali og Mauritania, og hentet inn krigere fra hele Sahel-området.

Utover på 2000-tallet skiftet GSPC gradvis fokus fra den «nære fiende» (den algeriske staten) til den «fjerne fiende» (det vil si USA og Vesten), og utviklet en mer global retorikk. Etter et lederskifte i 2003, erklærte gruppen lojalitet til al-Qaida og endret navn til al-Qaida i det islamske Maghreb (AQIM). Fra dette tidspunktet forlot gruppen en rent nasjonal agenda, for å slutte seg til global jihad (Gray & Stockham 2008).

Overgangen fra GSPC til AQIM og overgangen fra intern krig mot det som ansås som et «vantro styre» til global jihad, innebar også endring i fremgangsmåte. Fra stort sett å ha rettet sine angrep mot sikkerhetsstyrker og militær infrastruktur, sto AQIM utover på 2000-tallet bak flere selvmordsbomberangrep i Algerie, og rammet således sivile. Deretter utvidet de kampsonen til Sahelbeltet, og gjennomførte blant annet et angrep på den israelske ambassaden i Mauritania i 2008. Den harde kjerne i AQIM består av tidligere GIA-krigere, mange med erfaring fra Afghanistan. Ulike mindre militser (*katibaer*), bestående hovedsakelig av unge gutter fra blant annet Mauritania, Mali og Niger, har så sluttet seg til disse lederne, og således inngår AQIM i et regionalt nettverk av salafistiske jihadist-grupper.

I 2012 sluttet AQIM seg til tuaregopprøret i Mali og okkuperte deler av Nord-Mali i flere måneder før franske styrker intervenerte og frigjorde områdene i 2013. Fraksjoner eller utbrytergrupper fra AQIM regnes som kjent også å ha stått bak angrepet på Statoils gassanlegg i Algerie i januar 2013.

Det politiske klimaet mellom Marokko og Algerie på tidlig 1990-tall

Til tross for språklig og kulturell likhet mellom de to landene, har forholdet mellom Marokko og Algerie lenge vært anstrengt. Blant annet har Algeries støtte til uavhengighetsbevegelsen Polisario i Vest-Sahara ført til et spent forhold mellom de to landene, som kulminerte med at Marokko brøt de diplomatiske forbindelsene med Algerie da landet anerkjente Polisarios statsdannelse i 1976.

Under den algeriske borgerkrigen på 1990-tallet, beskyldte Algerie Marokko for å gi fritt leide til væpnede grupper og å unnlate å slå ned på våpensmuglingen til Algerie. Marokko på sin side fryktet at den algeriske borgerkrigen skulle spre seg til Marokko gjennom terroranslag på deres territorium. Forholdet mellom de to landene var derfor anspent gjennom hele 1990-tallet.

I august 1994 ble tre europeiske turister drept under et terroranslag mot hotellet Atlas Asni i Marrakech. Marokkanske myndigheter mistenkte algeriere for å stå bak anslaget, noe som satte i gang det mange algeriere oppfattet som en «heksejakt» på algeriere i Marokko. Algeriske borgere ble bedt om å forlate Marokko, og det ble innført visumplikt for algeriske borgere. Som svar besluttet Algerie å stenge den algerisk-marokkanske grensa. Disse hendelsene har satt varige spor i forholdet mellom de to landene, og grensa er fortsatt stengt.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både åpne og anonyme kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder.

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema, og kildegrunnet er ikke alltid like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor korte frister og inneholder gjerne lite bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- Dalacoura, K. (2011). *Islamist Terrorism and Democracy in the Middle East*. London/New York: Cambridge University Press.
- Gray, D. H. & Stockham, E. (2008). Al-Qaeda in the Islamic Maghreb: The evolution from Algerian Islamism to transnational terror. *African Journal of Political Science and International Relations*. 2(4), 91-97. Tilgjengelig fra http://www.academicjournals.org/article/article1379760530_Gray%20and%20Stockham.pdf [lastet ned 5. november 2014]
- Hafez, M. (2000). Armed Islamist Movements and Political Violence in Algeria. *Middle East Journal*, 4, 572-591.
- Hafez, M. (2003). From Marginalization to Massacres. A political Process Explanation of GIA Violence in Algeria. I: Wiktorowicz, Q. (Red.), *Islamic Activism, A Social Movement Theory Approach*. Bloomington, IN: Indiana University Press, 37-60.

Respons Algerie: Islamisme på 1990-tallet

- ICG, dvs. International Crisis Group (2004, 30. juli). *Islamism, violence and reform in Algeria: Turning the page*. Kairo/Brussel: ICG. Tilgjengelig fra <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/Middle%20East%20North%20Africa/North%20Africa/Algeria/Islamism%20Violence%20and%20Reform%20in%20Algeria%20Turning%20the%20Page.pdf> [lastet ned 30. oktober 2014]
- Martinez, L. (1998). *La guerre civile en Algerie*. Paris: CERL.
- Mellah, S. (2004). *Le mouvement islamiste algérien entre autonomie et manipulation*. Alger: Comité Justice pour l'Algérie.
- Nidam, A. (1995). Les traffic d'armes vers l'Algérie inquiètent les polices d'Europe. *Libération*.
- Ramstad, S. (2004). *Islamisme og demokrati. En studie av den algeriske debatten om demokrati og det islamske politiske partiet FIS sin rolle i forhold til demokrati og demokratisering*. Oslo: Universitet i Oslo. [Hovedoppgave i statsvitenskap]

© Landinfo 2014

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.